

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

7. april 2005

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 15. april 2005 –
rådsmøde (Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning)) den
18. april 2005 – vedlægges Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udviklings samlenotat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen
for så vidt angår forskningsdelen.

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet (Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning)) den 18. april 2005

- Forskningsdelen

- Pkt. 1: Konkurrenceevne og vækst: Opfølgning af Det Europæiske Råd den 22.-23. marts 2005 s. 2
a) Lissabon-strategien
- Udveksling af synspunkter samt arbejdsprogrammet
- Pkt. 3: Syvende forskningsrammeprogram s. 7
- Forelæggelse ved Kommissionen
- Udveksling af synspunkter
- Pkt. 4: ITER: De næste skridt s. 18
- Status over arbejdet og gennemførelse af tidsplan
- Pkt. 5: Menneskelige ressourcer inden for forskning og udvikling: s. 20
Kvinder og videnskab, forskeres karrierer og mobilitet
SEK(2005) 370 og C(2005) 576 endelig
- Udveksling af synspunkter
- Vedtagelse af Rådets konklusioner

5. april 2005

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vtu@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 700

Dok-id 345681

Center for Analyse og Politik

Lone Heyde

Telefon 3392 9713

Telefax 3311 3620

E-post lhe@vtu.dk

Pkt. 1: Konkurrenceevne og vækst: Opfølgning af Det Europæiske Råd den 22.-23. marts 2005

a) Lissabon-strategien

- Udveksling af synspunkter samt arbejdsprogrammet

Resumé: Konklusionerne fra Det Europæiske Råd (DER) for så vidt angår Lissabon-strategien, indeholder bl.a. emner af særlig interesse for Konkurrenceevnerådet: Viden og innovation – drivkræfter for en holdbar vækst og Et område, som er attraktivt at investere og arbejde i.

På forsknings- og udviklingsområdet er det stadig det overordnede mål at nå op på et investeringsniveau på 3%. Syvende forskningsrammeprogram forventes at tilføre ny dynamik til et europæisk forskningsrum, og der peges på vigtigheden af at forbedre vilkårene for forskerne, herunder at det er vigtigt at oprette et europæisk forskningsråd, der skal støtte avanceret forskning og grundforskning.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det kommende fællesprogram for konkurrenceevne og innovation er nævnt som et instrument til igangsættelse af innovationen og som instrument til finansiering af innovative SMV'er.

EU bør fuldføre det indre marked og sikre bedre lovgivningsmæssige rammer for virksomhederne, der omvendt bør udvikle deres sociale ansvar. Medlemslandene opfordres til at sikre en korrekt og rettidig implementering af direktiverne for det indre marked. Her nævnes bl.a. Servicedirektivet, REACH, statsstøtte, bedre regulering og handelspolitik.

Endelig beskrives de nye retningslinjer for styring af Lissabon-strategien.

1. Baggrund og indhold

Det forventes, at Rådet vil drøfte opfølgningen på DER's konklusioner, for så vidt angår de emner, der dækkes af konkurrenceevnerådet.

Drøftelsen vil tage udgangspunkt i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde 22.-23. marts 2005, hvor midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien fandt sted. Konklusionerne indeholder emner af særlig interesse for Konkurrenceevnerådet, herunder øget satsning på viden (forskning, udvikling og uddannelse) og det indre marked.

Af konklusionerne fremgår det, at selv om der er sket fremskridt i gennemførelsen af Lissabon-strategien, er det nødvendigt, at der sættes ny gang i strategien. Inden for rammerne af miljømæssig bæredygtighed og social samhørighed øges fokus under titlen "Partnerskab for vækst og beskæftigelse" på vækst og beskæftigelse. Således bør EU skabe et nyt grundlag for konkurrenceevnen ved først og fremmest at satse på viden, innovation og udnyttelse af den menneskelige kapital.

EU må i endnu højere grad mobilisere alle egnede nationale og fælles virkemidler.

Konklusionerne fra Det Europæiske Råd (DER), for så vidt angår Lissabonstrategien, indeholder tre afsnit, der definerer de væsentligste områder i den reviderede strategi:

- 1) Viden og innovation – drivkræfter for en holdbar vækst
- 2) Et område, som er attraktivt at investere i og arbejde i.
- 3) Vækst og beskæftigelse til fordel for social samhørighed.

Derudover er der et afsnit om reform af styringen af strategien. Den såkaldte governancereform indebærer bl.a., at foruden regeringerne bør alle andre berørte aktører – parlamenter, regionale og lokale instanser, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet – inddrages mere i arbejdet og dermed øge ejerskabsfølelsen. Såvel medlemsstaterne som Kommissionen forpligtes til at udarbejde 3-årige reformprogrammer.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Parallelt hermed bør de finansielle overslag for perioden 2007-2013 sikre EU passende midler til at gennemføre sine politikker.

I det følgende gennemgås alene afsnit 1) Viden og innovation – drivkræfter for en holdbar vækst og afsnit 2) Et område, som er attraktivt at investere og arbejde i.

Viden og innovation – drivkræfter for en holdbar vækst

Det fremgår, at et europæisk vidensrum skal give virksomhederne mulighed for at opbygge nye konkurrencefaktorer, give forbrugerne mulighed for at få adgang til nye varer og tjenesteydelser samt give arbejdstagerne mulighed for at erhverve nye kompetencer.

På forsknings- og udviklingsområdet er det overordnede mål stadig at nå op på et investeringsniveau på 3% med en passende fordeling mellem private og offentlige investeringer.

Syvende rammeprogram for forskning og udvikling kommer til at tilføre et europæisk forskningsrum ny dynamik til fordel for alle medlemsstater. Programmet bør virke som løftestang for de nationale forskningsbudgetter. Europa bør gøres mere attraktivt for forskerne gennem en reel forbedring af vilkårene for deres mobilitet og virksomhed som forskere. Det vil i den forbindelse være vigtigt at oprette et europæisk forskningsråd, der skal støtte avanceret forskning og grundforskning. Arbejdet med det europæiske rumprogram vil give mulighed for at udnytte innovationsevnen og det store potentiale i denne sektor.

DER nævner det kommende fællesskabsprogram for konkurrenceevne og innovation som et instrument til at sætte kraftigt skub i innovationen i hele Den Europæiske Union ved at indføre en ny mekanisme til finansiering af innovative SMV'er mv.

Konklusionerne indeholder yderligere et afsnit om en aktiv industripolitik, der skal støttes af opbygning af teknologiske initiativer baseret på offentlig-private

partnerskaber og teknologiske platforme, dvs. samarbejder mellem relevante private og offentlige aktører om udviklingen af konkurrenceevnen i særlige brancher.

Et område, som det er attraktivt at investere i og arbejde i

Overordnet konkluderer DER, at EU bør fuldføre det indre marked og sikre bedre lovgivningsmæssige rammer for virksomhederne, der omvendt bør udvikle deres sociale ansvar. I konklusionerne opfordrer DER desuden medlemslandene til at sætte alt ind på at sikre en korrekt og rettidig implementering af direktiverne for det indre marked. Herefter nævnes en række emner specifikt, hvoraf de væsentligste fremgår nedenfor.

Servicedirektivet

Det indre marked for tjenesteydelser skal være fuldt funktionsdygtigt, samtidig med at den europæiske sociale model bibeholdes. I forbindelse med udarbejdelsen af servicedirektivet ønsker DER, at der skabes en bred konsensus, der opfylder de to målsætninger. DER finder, at direktivforslaget i sin nuværende form ikke lever helt op til målsætningerne.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

REACH

Enhver aftale om REACH skal forene ønsket om at beskytte miljøet og sundheden med at fremme den europæiske industris konkurrenceevne.

Statsstøtte

DER opfordrer medlemslandene til at nedbringe det generelle niveau for statsstøtte samt at omlægge statsstøtten til horisontale mål som forskning og innovation.

Bedre regulering

DER lægger stor vægt på bedre lovgivningsmæssige rammer og opfordrer Kommissionen og Rådet til at undersøge en fælles metode for måling af de administrative byrder med det formål at nå til enighed inden udgangen af 2005. Samtidig opfordrer DER Kommissionen til at udvikle sit konsekvensanalyse-system og at arbejde sammen med Rådet for at sikre hurtigere fremskridt.

Infrastruktur

Som led i vækstinitiativet og quick start-programmerne understreger Det Europæiske Råd vigtigheden af at gennemføre de prioriterede projekter inden for transport- og energinet og opfordrer EU og medlemsstaterne til at fortsætte deres investeringsindsats og tilskynde til offentlig-private partnerskaber.

Handelspolitik

DER anerkender vigtigheden af at få en ambitiøs og afbalanceret aftale i stand under Doha-runden. Bilaterale og regionale frihandelsaftaler bør ledsages med en indsats for at sikre håndhævelse af bl.a. intellektuelle ejendomsrettigheder.

2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

3. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

4. Gældende dansk ret

Dagsordenspunktet er ikke i sig selv omfattet af gældende dansk ret.

5. Høring

Sagen behandles i EF-Specialudvalget for forskning.

6. Andre landes holdninger

Der ventes på mødet en udveksling af synspunkter.

7. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side er der generelt stor tilfredshed med konklusionerne vedr. Lissabon-strategien. De danske prioriteter for midtvejsevalueringen er alle godt repræsenteret i DER-konklusionerne, herunder øget fokusering på vækst og beskæftigelse inden for rammerne af miljømæssig bæredygtighed og social samhørighed, etablering af et indre marked for viden, bedre udnyttelse af synergier mellem strategiens dimensioner, opdatering og gennemførelse af det indre marked, en grundlæggende forenkling og effektivisering af governancestrukturene samt bedre regulering.

De danske prioriteter fremgår af regeringens non-paper af september 2004 samt regeringens initiativ om bedre regulering og lettelse af administrative byrder.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lissabon-strategien har i sig selv ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det Europæiske Råds konklusioner har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

For så vidt angår midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien, kan der afhængigt af, hvilke elementer der konkret kommer til at indgå i den reviderede Lissabon-strategi, senere vise sig at være konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og/eller beskyttelsesniveauet. Det bemærkes i den forbindelse, at formålet med Lissabon-strategien er økonomisk vækst, højere beskæftigelse samt social samhørighed og miljømæssig bæredygtighed, hvorfor gennemførelsen af strategien som sådan forven-

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

tes at have positive konsekvenser for såvel samfundsøkonomien som miljøet og beskyttelseniveauet. Ifølge Kommissionen vil en gennemførelse af dens forslag medføre en årlig økonomisk vækst i EU på op til 3% og skabelsen af 6 mio. nye jobs inden 2010.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er hvert år blevet orienteret om det pågældende års behandling af Lissabon-strategien i Konkurrenceanrådet forud for forårstopmødet det pågældende år. Udvalget er løbende blevet orienteret om Lissabon-strategien siden foråret 2000 i forbindelse med møder i Det Europæiske Råd og en lang række rådsmøder. Udvalget er senest orienteret forud for Konkurrenceanrådets møde den 7. marts 2005.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Pkt. 3: Syvende forskningsrammeprogram
(Nedenstående tekst er baseret på et foreløbigt udkast)

- Forelæggelse ved Kommissionen
- Udveksling af synspunkter

Resumé: Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forskningssamarbejde for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til at realisere målsætningen om fuldt ud at udvikle videnøkonomien og vidensamfundet i Europa. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapaciteter". Det tematiske forskningssamarbejde er placeret under overskriften "Samarbejde". Forslaget om etableringen af et europæisk forskningsråd, der skal støtte forskerinitieret grundforskning, er placeret under overskriften "Idéer". Under overskriften "Mennesker" er samlet rammeprogrammets aktiviteter til styrkelse af de menneskelige ressourcer i forskning, de såkaldte "Marie Curie" aktioner. Under overskriften "Kapaciteter" er samlet rammeprogrammets aktioner for at optimere den europæiske forskningsinfrastruktur og styrke innovationskapaciteten i europæiske små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det omfatter derudover styrkelse af forskningspotentialet i de europæiske regioner, dannelse af forsker-drevne klynger og fremme af forskningspotentialet i tilbagestående regioner. Hertil kommer forståelse for videnskaben i samfundet, sammenhængende udvikling af nationale forskningspolitikker og særlige aktioner rettet mod det internationale forskningssamarbejde.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Fællesskabets forsknings- og uddannelsesaktiviteter på det nukleare område omfatter alle aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling, internationalt samarbejde, formidling og nyttiggørelse samt uddannelse. Dette omfatter behandling og opbevaring af nukleart affald fra fission, energi på grundlag af fusionsforskning samt sikkerhed ved nukleare anlæg.

1. Baggrund

Kommissionen fremlægger den 6. april 2005 forslag til rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling 2007-2013 (EF- og Euratom) for Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Forslaget er et vigtigt instrument som led i gennemførelsen af det europæiske forskningsrum og udviklingen af videnøkonomien og vidensamfundet i Europa.

Med henblik på at sætte dagsordenen for en bred europæisk høring om indholdet af det kommende rammeprogram præsenterede Kommissionen sine tanker om indretningen af det fremtidige forskningssamarbejde i sin meddelelse af 16. juni 2004 (KOM(2004) 353). I meddelelsen blev det fremtidige forskningssamarbejde foreslået bygget op omkring seks hovedmål: oprettelsen af europæiske ekspertiser, iværksættelse af europæiske teknologiinitiativer, fremme af kreativitet

inden for grundforskning, tiltrækning af de bedste forskere, opbygning af forskningsinfrastruktur af europæisk interesse og øget samordning af nationale forskningsprogrammer.

Siden meddelelsen af 16. juni 2004 har Kommissionen i lyset af de anbefalinger den har modtaget i forbindelse med høringen foretaget en række ændringer i forslaget til opbygningen af rammeprogrammet. Oprettelsen af europæiske ekspertiser, iværksættelsen af europæiske teknologiinitiativer samt øget samordning af nationale forskningsprogrammer tænkes fremmet via det tematiske forsknings-samarbejde under overskriften "Samarbejde". Fremme af kreativitet inden for grundforskningen svarer til overskriften "Idéer". Tiltrækning af de bedste forskere vil blive fremmet under overskriften "Mennesker". Opbygning af forskningsinfrastruktur af europæisk interesse er et delelement i "Kapaciteter".

Forslaget indebærer en videreførelse af aktiviteterne, der gennemføres under sjette rammeprogram, der udløber med udgangen af 2006.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

2. Forslagets indhold

EF-rammeprogrammet

Kommissionen foreslår, at beslutningen om *syvende* rammeprogram tager udgangspunkt i seks artikler.

I artikel 1 foreslås et syvårigt rammeprogram fra 1. januar 2007 til 31. december 2013 svarende til længden af de kommende finansielle perspektiver for EU for perioden 2007-2013.

I artikel 2 beskrives rammeprogrammets formål og indhold, herunder at det er opbygget over en simpel struktur bestående af fire overordnede komponenter: I. Samarbejde. II. Idéer, III. Mennesker og IV. Kapaciteter.

I artikel 3 foreslås et samlet budget på 73.279 mio. Eur. svarende til en fordobling af midlerne i forhold til *sjette* rammeprogram. Fordelingen af midlerne er anført i bilag II. Regler for Fællesskabets finansielle deltagelse fremgår af bilag III.

I artikel 4 foreslås, at alle aktiviteter i rammeprogrammet skal være i overensstemmelse med grundlæggende etiske principper.

Ifølge artikel 5 anføres det bl.a., at Kommissionen senest i 2010 med bistand fra eksterne eksperter skal gennemføre en midtvejsevaluering af både rammeprogrammet og særprogrammerne. Desuden skal der senest to år efter rammeprogrammets afslutning foretages en analyse af uafhængige eksperter af rationale, implementeringen og resultaterne af det forrige sjette rammeprogram.

Kommissionen skal meddele konklusionerne, ledsaget af dens bemærkninger, til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Ifølge artikel 6 udløber beslutningen den 31. december 2013.

I. Samarbejde

Den første komponent rummer det tværnationale forskningssamarbejde inden for følgende 9 prioriterede temaer:

1. **Sundhed**, der har til formål at forbedre de europæiske borgeres sundhed og øge den europæiske sundhedsindustri konkurrenceevne samt fokusere på globale sundhedsproblemer.
2. **Fødevarer, landbrug og bioteknologi**, der har til formål at skabe en europæiske videnbaseret "bio-økonomi".
3. **Informations- og kommunikationsteknologi**, med det formål at gøre Europa i stand til at håndtere og forme den fremtidige udvikling inden for informations- og kommunikationsteknologi.
4. **Nanovidenskab, nanoteknologier, materialer og nye produktionsteknologier**, med det formål at sikre transformationen af den europæiske industri fra ressourceintensiv til videnintensiv ved at fremme udviklingen af ny viden med nye anvendelsesmuligheder på tværs af teknologier og discipliner.
5. **Energi**, med det formål at ændre det nuværende energisystem baseret på fossile brændstoffer til et mere hensigtsmæssigt system baseret på en bredere vifte af energiressourcer.
6. **Miljø og klimaforandringer**, med det formål at fremme vores viden om sammenhængen mellem biosfæren, økosystemer og menneskelig aktivitet samt at udvikle nye teknologier og værktøjer til at fremme en bæredygtig udvikling.
7. **Transport**, med det formål at udvikle et forbedret, integreret, grønnere og (smartere) pan-europæisk transportsystem baseret på teknologiske fremskridt.
8. **Socioøkonomisk forskning og humanistisk forskning**, med det formål at skabe en dybdegående fælles forståelse for komplekse og fælles socioøkonomiske udfordringer for Europa.
9. **Rum- og sikkerhedsforskning**, med det formål at støtte et rumforskningsprogram der kan støtte udviklingen af anvendelsesmuligheder som f.eks. GMES (Global Monitoring of Environment and Security) og satellitkommunikation samt at udvikle teknologier der er nødvendige for at sikre befolkningens sikkerhed.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

I forhold til det nuværende sjette rammeprogram er der foretaget en række ændringer i tematiseringen. Det nuværende samfundsvidenskabelige og humanistiske tema 7 "Borgere og styrerformere i et videnbaseret samfund" er bredt ud til "Socioøkonomisk forskning og humanistisk forskning". Desuden er det tidligere "Luftfart og rumfart" blevet erstattet af "Rum- og sikkerhedsforskning".

Inden for det tværnationale tematiske forskningssamarbejde vil der også være støtte til initiativer rettet mod skabelsen af dialog om videnskabelige emner og forskningsresultater med den brede befolkning uden for forskningsmiljøet, forskningskommunikation og undervisning. Desuden vil etiske principper og ligestillingspørgsmål blive taget op under denne overskrift.

Forskningssamarbejdet inden for de tematiske områder vil blive implementeret igennem fire former for samarbejde:

1. Tværnationalt forskningssamarbejde
2. Fælles teknologiinitiativer (Joint Technology Initiatives)
3. Koordination af nationale forskningsprogrammer
4. Internationalt samarbejde

Som under det sjette rammeprogram vil det tværnationale forskningssamarbejde udgøre hovedparten af den EU-finansierede forskning. Samarbejdet gennemføres af konsortier med deltagelse fra landene på grundlag af nærmere fastlagte instrumenter.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Fælles teknologiinitiativer (JTI) vil med udgangspunkt i traktatens artikel 171 blive oprettet inden for områder, der er vitale for EU's fremtidige økonomiske vækst og velfærd, og hvor der på baggrund af forudgående teknologiplatforme er defineret en langsigtet forskningsdagsorden. Finansieringen af disse fællesforetagender vil bestå af midler fra rammeprogrammet, offentlige og private nationale midler og Den Europæiske Investeringsbank.

Koordineringen af nationale forskningsprogrammer vil blive fremmet ad to veje:

1. Udvikling og styrkelse af ERA-NET-instrumentet, herunder støtte fra EU til fælles projektindkaldelser i forbindelse med samarbejde inden for nationale forskningsprogrammer mellem flere medlemslande, ERA-NET PLUS
2. EU's deltagelse i forskningsprogrammer iværksat i fællesskab blandt flere medlemslande med udgangspunkt i traktatens artikel 169.

Kommissionen foreslår, at rammeprogrammets tematiske områder åbnes for deltagelse af forskere og forskningsinstitutioner fra alle tredjelande. Derudover foreslår Kommissionen særlige fokuserede samarbejdsaktiviteter rettet mod lande eller grupper af lande med særlig interesse for samarbejde inden for visse områder.

II. Idéer

Under overskriften idéer foreslås etableringen af et europæisk forskningsråd, der skal fremme dynamikken, kreativiteten og excellencen i den europæiske grundforskning. Det europæiske forskningsråd skal støtte forskerinitieret grundforskning inden for alle forskningsdiscipliner. Det eneste evalueringskriterium vil være excellence. Et europæisk forskningsråd foreslås etableret som et selvstændigt agentur, der vil være ansvarlig over for Kommissionen, Rådet og Parlamentet.

III. Mennesker

Kommissionen vil styrke kvaliteten og kvantiteten af de menneskelige ressourcer inden for forskning og teknologi i Europa. Kommissionen foreslår en række "Marie Curie" aktioner rettet mod forskere på alle stadier af deres karriere, fra den tidlige forskeruddannelse til livslang læring og karriereudvikling. "Marie Curie" aktionerne kategoriseres inden for fem overskrifter:

1. Tidlig forskeruddannelse
2. Livslang læring og karriereudvikling
3. Industri-videnskab partnerskaber
4. Internationalisering - udveksling af forskere med tredjelande
5. Særlige aktiviteter rettet mod fjernelse af barrierer for forskermobilitet og fremme af karrieremuligheder for forskere i Europa

IV. Kapaciteter

Infrastruktur

Kommissionen vil støtte udnyttelsen og udviklingen af forskningsinfrastruktur af fælleseuropæisk interesse, der er nødvendig for at sikre, at den europæiske forskning forbliver i front. Der planlægges aktiviteter, der kan forbedre eksisterende forskningsinfrastruktur. Der skal gives bedre muligheder for transnational adgang til nationale faciliteter samt bedre integration af eksisterende strukturer til fælles fordel. Endelig gives støtte til europæisk forsknings e-infrastruktur i form af højkapacitets kommunikationsinfrastruktur. Der skal endvidere gives støtte til etablering af ny infrastruktur på grundlag af artikel 171. Grundlaget herfor vil bl.a. være gennemførelse af designstudier på relevante områder.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

SMV'er

Rammeprogrammet skal medvirke til at styrke innovationskapaciteten i de europæiske SMV'er gennem støtte til forskning, etablering af netværk samt udnyttelse af resultater. Der foreslås særlig forskningsstøtte til SMV'er og SMV-organisationer. Støtten kan gives til løsning af fælles eller komplementære tekniske problemer. Støtte til SMV-organisationer gives til udvikling af teknologiske løsninger på fælles problemer for et stort antal SMV'er inden for specifikke sektorer.

Videnregioner

Det foreslås at styrke forskningspotentialet i Europas regioner især gennem støtte til udvikling af tværnationale regionale forskningsdrevne klynger bestående af universiteter, virksomheder og regionale myndigheder.

Forskningspotentialer

Med henblik på at stimulere til udnyttelse af forskningspotentialet i den udvidede union gennemføres særlige aktioner, der kan styrke forskningskapaciteten i mere tilbagestående regioner, så disse succesfuldt kan deltage i det europæisk forskningssamarbejde. Der planlægges aktiviteter som udveksling af forskere, udvikling af forskningsfaciliteter, organisering af konferencer og workshops med henblik på udveksling af viden samt etablering af evalueringsfaciliteter, der kan tilbyde forskningsinstitutionerne en uafhængig evaluering.

Videnskaben i samfundet

Med henblik på at skabe et effektivt og demokratisk europæisk videnssamfund med en harmonisk integration mellem videnskab og teknologi og tilhørende forskningspolitikker og det europæiske samfund opmuntres på europæisk niveau til refleksion og debat om videnskab og teknologi i relation til samfund og kultur.

En sammenhængende forskningspolitik

Målet er at øge effektiviteten i det europæiske forskningssystem og forbedre forskningens rammebetingelser. Det forudsætter, at der skabes bedre sammenhæng mellem nationale og europæiske forskningspolitikker. Der planlægges aktiviteter som monitorering og analyser af forskningsrelaterede offentlige politikker og industrielle strategier for at understøtte politikudviklingen, koordination af forskellige forskningspolitikker, herunder samarbejde mellem flere lande.

Specifikke aktiviteter inden for internationalt samarbejde

Udover det tematiske samarbejde med tredjelande vil der blive igangsat horisontale aktiviteter med henblik på at styrke det videnskabelige og teknologiske partnerskab mellem EU og tredjelande samt at hjælpe udviklingslandene med at styrke deres forskningskapacitet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det Fælles Forskningscenter (FFC) – ikke nukleare aktiviteter

FFC har til opgave at levere videnskabelig og teknisk støtte til unionens politikforberedelse, hvilket skal sikre stabile leverancer til støtte for implementeringen af eksisterende politikker samt tilpasning til nye politikkrav. FFC's aktiviteter gennemføres inden for følgende temaer:

- **Fremgang i et videnintensivt samfund**, hvilket bl.a. omfatter udvikling og brug af økonometriske og statistiske værktøjer til opfølgning af bl.a. Lissabon-strategien
- **Solidaritet og ansvarlighed i ressourceanvendelsen**, hvilket bl.a. omfatter udvikling af et videncenter om bæredygtigt landbrug, udvikling af effektiv rådgivningsproces mht. den fælles fiskeripolitik og tilvejebringelsen af harmoniserede europæiske geo-reference data.
- **Sikkerhed og frihed**, hvilket bl.a. omfatter udvikling af aktiviteter inden for sikring af frihed og bekæmpelse af kriminalitet, etablering af et integreret miljø- og sundhedsinformationssystem til identifikation af overvågning af sammenhæng mellem sundhed og miljø samt støtte til unionens beredskab mod naturkatastrofer og teknologiske katastrofer
- **Europa som en partner i verden**, hvilket bl.a. omfatter styrket støtte til udvikling af EU's udenrigspolitik og integration af de nye medlemslande og kandidatlande i FFC's aktiviteter.

Finansieringsinstrumenter

Aktiviteterne under syvende rammeprogram vil blive finansieret via en række finansieringsinstrumenter. Disse instrumenter vil blive anvendt alene eller i kombination. Det vil fremgå af de enkelte særprogrammer, arbejdsprogrammer og projektindkaldelser dels hvilke finansieringsinstrumenter der vil blive brugt til at implementere de forskellige typer af aktioner dels hvilke kategorier af deltagere og aktiviteter der er tale om.

Følgende finansieringsinstrumenter vil blive anvendt i forbindelse med projektindkaldelser:

- **Samarbejdsprojekter**, støtte til projekter, der gennemføres af et konsortium med deltagere fra forskellige lande, der har til formål at udvikle ny viden, ny teknologi, produkter eller fælles forskningsressourcer. Størrelse, omfang og intern organisering af konsortierne kan variere fra forskningsområde til forskningsområde og fra emne til emne.
- **Ekspertisenetværk**, støtte til fælles forskningsprogrammer, der implementeres af en række forskningsinstitutioner med henblik på at integrere deres aktiviteter inden for et givent område, som gennemføres via et langsigtet forskningssamarbejde.
- **Individuelle projekter**, hovedsagelig finansiering fra det europæiske forskningsråd til støtte af forskerinitierede projekter udført af individuelle forskerteams.
- **Koordination/støtte aktioner**, støtte til aktiviteter, der har til hensigt at koordinere eller støtte forskning (netværk, udveksling, studier, konferencer, etc.).
- **Forskningsprojekter for tredjeparter (SMV'er)**, støtte til forskningsprojekter udført af universiteter eller forskningsinstitutioner for tredjeparter, hovedsagelig SMV'er eller sammenslutninger af SMV'er.
- **Legater**, støtte til individuelle forskere, hovedsagelig i forbindelse med Marie Curie aktioner.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Følgende instrumenter vil blive anvendt med henblik på at støtte aktioner, som er igangsat med udgangspunkt i beslutninger i Rådet og Europa-Parlamentet, på baggrund af forslag fra Kommissionen om Fællesskabets støtte til multifinansierede initiativer i stor skala:

- **Støtte fra Fællesskabet til den fælles implementering af veldefinerede nationale forskningsprogrammer på baggrund af traktatens artikel 169.** Den fælles implementering vil kræve etablering eller eksistens af en specifik implementeringsstruktur. Fællesskabets støtte vil afhænge af en finansieringsplan baseret på nationale tilsagn.
- **Støtte fra Fællesskabet til implementeringen af fælles teknologiinitiativer med henblik på realisering af målsætninger, der ikke kan opnås ved projektindkaldelser på baggrund af traktatens artikel 171.** Støtten vil kunne have form af forskellige instrumenter: støtte fra rammeprogrammet, lån fra Den Europæiske Investeringsbank eller støtte til risikovillig kapital. Fællesskabets støtte vil være afhængig af en finansieringsplan baseret på et formelt tilsagn fra alle involverede parter.
- **Støtte fra Fællesskabet til udvikling af nye infrastrukturer af fælles europæisk interesse på baggrund af traktatens artikel 171.** Fællesskabets støtte vil være afhængig af en finansieringsplan baseret på et formelt tilsagn fra alle involverede parter.

De finansielle instrumenter vil blive implementeret i overensstemmelse med traktatens artikel 167, reglerne for statsstøtte til forskning og udvikling såvel som internationale regler på området.

Udover de ovennævnte instrumenter vil Fællesskabet forbedre adgangen til lån fra Den Europæiske Investeringsbank ved at stille den nødvendige sikkerhed til rådighed for banken gennem etableringen af en risikodelingsfacilitet.

Når et projekt har modtaget den maksimale støtte fra Fællesskabet, kan der gives ekstra midler til en deltager i projektet fra en region, der har mulighed for at modtage støtte fra Strukturfondene.

Euratom-rammeprogrammet

Denne del af rammeprogrammet dækker de nukleare aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling, internationalt samarbejde, formidling og nyttiggørelse samt uddannelse. Aktiviteterne er opdelt på fusion, fission og strålingsbeskyttelse samt Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter.

Kommissionen foreslår, at beslutningen om et flerårigt rammeprogram for nuklear forsknings- og uddannelsesaktiviteter tager udgangspunkt i seks artikler.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

I artikel 1 foreslås et femårigt rammeprogram for perioden 1. januar 2007 til 31. december 2011. Aktiviteter igangsat under Euratom-programmet skal koordineres med aktiviteterne under det syvende forskningsrammeprogram. Derfor vil dette program, med mindre der opstår uforudsete omstændigheder, blive forlænget for perioden 2012-2013.

I artikel 2 nævnes formål og forskningsaktiviteter.

I artikel 3 foreslås et budget for perioden 2007-2011 på 2.905 mio. EUR. Der forudses et beløb på 1.792 mio EUR for perioden 2012-2013. Fordelingen er anført i bilag II. Regler for Fællesskabets finansielle deltagelse er anført i bilag III.

Ifølge artikel 4 skal alle aktiviteter udført under Euratom-programmet overholde fundamentale etiske principper.

Kommissionen skal ifølge artikel 5 senest i 2010 med bistand fra eksterne eksperter gennemføre en midtvejsevaluering af rammeprogrammet og dets særprogrammer. Desuden skal Kommissionen efter rammeprogrammets afslutning gennemføre en ekstern evaluering ved hjælp af uafhængige eksperter om programmets rationale, gennemførelse og resultater.

Kommissionen skal meddele konklusionerne, ledsaget af dens bemærkninger, til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Ifølge artikel 6 udløber beslutningen den 31. december 2011.

Fusionsenergiforskning

Formålet med samarbejdet om fusionsenergiforskning er at udvikle videngrundlaget inden for fusionsenergi og realisere ITER (Internationale Thermonuclear

Experimental Reactor) som vigtige skridt hen imod skabelsen af prototypereaktorer. Forskningsindsatsen vil omfatte:

- Realiseringen af ITER
- Forskning og udvikling til styringen af ITER
- Teknologiske aktiviteter med henblik på etablering af en fusionsenergi forsøgsstation (DEMO)
- Forskning og udvikling rettet mod det lange sigt.
- Menneskelige ressourcer, uddannelse og træning
- Infrastruktur.

Nuklear fission og strålingsbeskyttelse

Formålet med samarbejdet er at skabe en videnskabelig og teknologisk basis for sikker håndtering af radioaktivt affald, fremme sikker og mere ressourceeffektiv og konkurrencedygtig udnyttelse af nuklearenergi og sikre et robust og socialt acceptabelt system for beskyttelse af mennesker og miljø mod effekterne af ioniseret stråling. Forskningsindsatsen vil omfatte:

- Håndtering af radioaktivt affald
- Reaktorsystemer
- Strålingsbeskyttelse
- Infrastruktur
- Menneskelige ressourcer og træning.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter

Formålet med Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter er at stille videnskabelig og teknisk støtte til rådighed for politikudvikling på det nukleare område samtidig med at sikre stabilitet i støtten til implementeringen af eksisterende politikker og tilpasning til ændring i den politiske efterspørgsel. Forskningsaktiviteterne vil omfatte:

- Håndtering af radioaktivt affald og miljøpåvirkning
- Nuklear sikkerhed og tryghed.

Instrumenter

Instrumenter inden for fusionsenergiforskning

På grund af fusionsenergiforskningens særlige karakter kræver implementeringen af aktiviteterne på dette område særlige foranstaltninger baseret på procedurer beskrevet under:

- Assocationskontrakter mellem Kommissionen, medlemslandene eller fuldt associerede tredjelande eller enheder inden for medlemslandene eller fuldt associerede tredjelande
- Den europæiske fusionsudviklingsaftale (EFDA)
- Det fælles europæiske foretagende for ITER
- Internationale aftaler mellem Euratom og tredjelande inden for fusionsenergiforskning, især ITER-aftalen
- Andre multinationale aftaler indgået mellem Fællesskabet og associerede organisationer, især aftalen om udveksling af medarbejdere
- Omkostningsdelingsaktioner med henblik på at fremme fusionsenergiforskning med enheder i medlemslandene og lande associeret med Euratom rammeprogrammet.

Udover de ovennævnte instrumenter vil der kunne blive igangsat følgende andre aktiviteter: udvikling af menneskelige ressourcer, legater, integrerede infrastruktur initiativer og specifikke støtteaktioner.

Instrumenter på andre områder

På andre områder end fusionsenergiforskning vil de samme instrumenter som under det syvende rammeprogram for forskning finde anvendelse.

3. Andre landes holdninger

Da forslaget først offentliggøres den 6. april, foreligger der ikke oplysninger om andre landes holdninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

5. Høring i Danmark

Forslaget vil når det foreligger blive sendt i bred høring. Med henblik på præsentationen og udveksling af synspunkter i Rådet den 18. april behandles forslaget i EF-specialudvalget for forskning.

6. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side vil man på Rådsmødet den 18. april tage generelt positivt imod Kommissionens forslag, herunder den foreslåede fordobling af EU's midler til rammeprogrammet og de foreslåede tematiske emner.

7. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til 7. rammeprogram, herunder det nukleare energiprogram bliver på 6.295 mio. € i 2007 stigende til 16.198 mio. € i 2013, jf. tabel 1

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-2013
6.295	7.893	9.430	11.064	12.722	14.414	16.198	77.968

8. Nærhed og proportionalitet

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer subsidiaritetsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

9. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Pkt. 4: ITER: De næste skridt

- Status over arbejdet og gennemførelse af tidsplanen

1. Baggrund og indhold

Frembringelse af energi på grundlag af fusionsteknologi har været forberedt gennem længere tid. Næste skridt forudsætter at der etableres et nyt forsøgsanlæg. Dette forsøgsanlæg har fået betegnelsen International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER).

På mødet den 26. november 2003 besluttede Rådet (Konkurrenceevne) at tilbyde en europæisk placering af ITER-anlægget i Cadarache i Sydfrankrig suppleret med en afdeling i det nordøstlige Spanien.

På et ministermøde mellem de seks ITER-partnere, EU, Japan, Rusland, USA, Sydkorea og Kina, (Kommissionen repræsenterer EU) i Washington den 20. december 2003 kunne der ikke opnås enighed om placeringssted for ITER. En placering i Japan støttes af USA og Sydkorea, hvorimod en placering i Frankrig støttes af Rusland og Kina.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. maj og det uformelle Rådsmøde den 14. juni 2004 redegjorde Kommissionen for forhandlingssituationen. På ministermødet mellem ITER-partnerne i Wien den 18. juni 2004 kom man ikke længere i forhandlingerne om placeringsspørgsmålet.

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 24. september 2004 drøftedes ITER igen. Rådet besluttede, at EU skulle fortsætte tidligere aftalte bestræbelser på en global løsning og med en placering af den fælles forskningsfacilitet i Frankrig.

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25.-26. november 2004 behandlede en anmodning fra Kommissionen om en modifikation af det forhandlingsdirektiv, som Rådet gav Kommissionen den 16. november 2000 (som ændret i 2002 og 2003). Rådet godkendte det præciserede forhandlingsmandat, som indebærer, at EU vil arbejde for en placering af ITER i Europa og den bredest mulige internationale deltagelse, herunder en løsning, som indebærer, at Japan i højere grad integreres i den europæiske løsning. Om nødvendigt kan der indgås aftale med et færre antal internationale partnere.

På Frankrigs foranledning blev ITER sat på dagsordenen for Rådsmødet den 7. marts 2005 som et informationspunkt. Det blev her oplyst, at man stadig arbejder for 6-parters løsningen, men nu også seriøst med den reducerede partnerskabsmodel, hvor ITER opføres i Frankrig med deltagelse af Kina og Rusland, men med en åben dør for deltagelse af yderligere parter.

I det Europæiske Råds konklusioner fra mødet den 22. - 23. marts 2005 insisteres på nødvendigheden af at påbegynde opførelse af ITER på den europæiske lokalitet inden udgangen af 2005, og DERopfordrer Kommissionen til at gøre alt for at nå dette mål, især for at få afsluttet forhandlingen af den internationale aftale inden juli 2005.

2. Europa-Parlamentets udtalelse

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

3. Høring i Danmark

Der er ikke gennemført høring forud for denne behandling i Rådet. Sagen behandles i EF-Specialudvalget for forskning.

4. Andre landes holdninger

Der er enighed i Rådet om en europæisk placering af ITER.

5. Foreløbig dansk holdning

Danmark støtter den europæiske placering af ITER.

6. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant for punktet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

7. Nærhedsprincippet

Ikke relevant for punktet.

8. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Europaudvalget er ved flere lejligheder blevet orienteret om ITER, senest ved samlenotat af 21. februar 2005 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7.-8. marts 2005.

**Pkt. 5: Menneskelige ressourcer inden for forskning og udvikling: Kvinder og videnskab, forskeres karrierer og mobilitet
SEK(2005) 370 og C(2005) 576 endelig**

- Udveksling af synspunkter
- Vedtagelse af Rådets konklusioner

a) Kommissionens arbejdsdokument Kvinder og videnskab: Topkvalitet og innovation – Ligestilling i forskning

Resumé: Kommissionens arbejdsdokument Kvinder og videnskab: Excellence og innovation – Ligestilling i forskning fremlægges efter anmodning fra Konkurrenceevnerådet i juni 2001. Papiret indeholder en oversigt over igangsatte aktioner og opnåede resultater samt udpeger fremtidige indsatsområder inden for området kvinder og forskning, igangsat efter Rådets resolution om videnskab og samfund og kvinder i forskningen af 26. juni 2001 og Rådets resolution om lige adgang til og deltagelse af kvinder og mænd i vidensamfundet for vækst og innovation af 27. november 2003.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

1. Baggrund

Konkurrenceevnerådet vedtog på sit møde den 26. juni 2001 Resolution om videnskab og samfund og kvinder i forskningen. Denne resolution blev den 27. november 2003 fulgt op af Resolution om lige adgang til og deltagelse af kvinder og mænd i vidensamfundet for vækst og innovation. I de to resolutioner opfordredes Kommissionen til at følge udviklingen på området, og afgive rapport herom til Rådet.

2. Indhold

Arbejdsdokumentet er Kommissionens rapport til Rådet om udviklingen på området kvinder og forskning, med vægt på aktioner igangsat af Kommissionen og udviklingen i andelen af kvinder i forskning.

Dokumentet identificerer fem hovedområder i relation til kvinder i forskning, hvor der stadig er behov for at gøre en indsats. På trods af at kvinder udgør majoriteten af universitetskandidater i Europa, bestrider kvinder stadig meget få ledende stillinger i forskningsverden. Der er behov for et mere familievenligt arbejdsmiljø, der kan gøre det nemmere for kvinder at forene en forskerkarriere og et familieliv. Det må sikres, at det eksisterende system for evaluering af videnskabelig excellence er kønsneutralt. Der er behov for en styrkelse af kønsforskning i Europa. Der er behov for en specifik indsats for at øge andelen af kvindelige forskere i industriel forskning og natur- og tekniskvidenskabelige fag.

Kommissionens aktiviteter for at fremme en mere lige kønsfordeling i forskningen har været fokuseret på følgende målsætninger: øget synergi mellem europæiske og nationale politikker, styrkelse af kvinders rolle og deltagelse i forskning, benchmarking af politikker og fremskridt – statistik og strategier, kvinder i industriel forskning, kvindelige forskere i Central- og Østeuropa og de baltiske lande, kvinder og topkvalitet, øget videnbasen om kvinder i forskning samt øget deltagelse af kvindelige forskere i det europæiske rammeprogram for forskning.

Dokumentet giver desuden et kort oversigt over, hvilke initiativer der er taget i medlemslandene for at fremme kvinder i forskning.

Endelig har Kommissionen identificeret en række prioriteter for det fremtidige arbejde med fremme af kvinders deltagelse i forskning. Kommissionen identificerer syv områder, hvor der er behov for at sætte ind i fremtiden. De syv områder omfatter: forbedring af videnskabelig topkvalitet ved at fremme bevidsthed om ligestilling og retfærdighed, forøgelse af antallet af kvinder i ledende stillinger i forskningsmiljøet, styrkelse af kønsforskningen og ligestillingsdimensionen i forskning, forøgelse af kvinders rolle inden for teknologisk udvikling og innovation, fremme rammer for forskerkarriere, der sikrer balance mellem arbejdsliv og privatliv, overvåge udviklingen i medlemslandene samt en mere effektiv overvågning af kønsfordelingen inden for Rammeprogrammet, hvor Kommissionen har sat som mål, at kvinder skal udgøre 40 % af repræsentanterne i diverse komitéer, grupper og paneler.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

b) Et europæisk charter for forskere og retningslinier for rekruttering af forskere

Resumé: Kommissionens anbefaling om et europæisk charter for forskere og retningslinier for rekruttering af forskere har til formål at bidrage til udviklingen af et attraktivt, åbent og bæredygtigt europæisk arbejdsmarked for forskere. Anbefalingen skal ses som et redskab for medlemsstater, arbejdsgivere, forskningsfinansierende organer og forskere til på frivillig basis at igangsætte en række initiativer, der kan føre til forbedring og konsolidering af forskeres karrieremuligheder og skabelsen af et åbent arbejdsmarked for forskere i EU.

1. Baggrund

Konkurrenceevnerådet vedtog den 10. november 2003 Resolution om forskerfaget og forskerkarriere i det europæiske forskningsrum, hvori den hilste Kommissionens hensigt om at udvikle et europæisk charter for forskere og retningslinier for rekruttering af forskere velkomment.

En række faktorer som forskelle i stillingsstrukturer, fragmentering på lokalt, regionalt og nationalt niveau, uigennemsigtige ansættelsesprocedurer samt manglende karriereudviklingsmuligheder er medvirkende til, at der skabes barrierer for udviklingen af et åbent arbejdsmarked for forskere i Europa.

2. Indhold

Anbefalingen

Dokumentet indeholder en række anbefalinger til medlemslandene om at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen af generelle principper og krav rettet mod forskere, deres arbejdsgivere og forskningsfinansierende organer med henblik på at skabe et attraktivt og åbent arbejdsmarked for forskere i Europa. De generelle principper og krav uddybes i et tredelt bilag, som udgøres af et europæisk charter for forskere, et sæt retningslinjer for rekruttering af forskere samt en række definitioner.

Europæisk charter for forskere

Det europæiske charter for forskere indeholder en række generelle principper og krav, der vedrører roller, ansvar og rettigheder for forskere såvel som arbejdsgivere og forskningsfinansierende organer. Formålet med charteret er at sikre, at forholdet mellem forskere og arbejdsgivere fremmer udviklingen, overførslen, delingen og spredningen af viden og teknologisk udvikling og forskeres karriereudvikling. Charteret understreger også værdien af alle former for mobilitet som fremmende for forskeres karriereudvikling.

Charteret opstiller en række generelle principper og krav rettet mod forskere bl.a. i henseende til forskningsfrihed, etiske principper, professionel ansvarlighed og indstilling, kontraktlige og juridiske forpligtelser, ansvarlighed over for arbejdsgivere og forskningsfinansierende organer, god forskningsgennemførelse, spredning og udnyttelse af forskningsresultater, offentligt engagement, relationer til overordnede, vejledning og ledelsesmæssige forpligtelser samt kontinuerlig faglig udvikling.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Ligeledes opstiller charteret en række generelle principper og krav rettet mod arbejdsgivere og forskningsfinansierende organer bl.a. i henseende til anerkendelse af forskerprofessionen, ligebehandling uanset køn, alder, etnisk oprindelse mv, stimulerende forskningsmiljøer, arbejdsbetingelser, stabilitet og varighed i ansættelsen, finansiel støtte og lønninger, kønsbalance, karriereudvikling, værdien af mobilitet, adgang til forskertræning og kontinuerlig udvikling, adgang til karrierevejledning, intellektuel ejendomsret, medforfatterskab, vejledning, undervisning, evalueringssystemer, klage- og appeladgang, deltagelse i beslutnings- og tagningsorganer samt rekruttering.

Retningslinier for rekruttering af forskere

Retningslinierne består ligesom charteret af en række principper og krav rettet mod arbejdsgivere og forskningsfinansierende organer i forbindelse med rekruttering af forskere. Det drejer sig om principper og krav på områder som stillingsopslag, bedømmelse, gennemsigtighed, vurdering af tidligere erfaring og karriereforløb, anerkendelse af mobilitet, anerkendelse af kvalifikationer, anciennitet samt postdoc-ansættelse.

c) Udkast til Rådskonklusioner

For at sikre tilstrækkelige og veludviklede menneskelige ressourcer inden for forskning og udvikling peges der i udkast til konklusioner på, at der er behov for at sætte ind på fire områder: øge midler til træning, mobilitet og karriereudvikling for forskere, fremme karrieremulighederne for forskere, fremme lighed mellem kønnene i forskning samt forbedre det generelle forskermiljø i Europa.

Rådet hilser Kommissionens anbefaling om et europæisk charter for forskere og retningslinjer for rekruttering af forskere samt arbejdsrapporten om kvinder og forskning velkommen. Ligeledes hilses Kommissionens nye 2004-implemteringsrapport om forskermobilitet og forskerkarrierer velkommen.

Rådet opfordrer medlemslandene til at indarbejde principperne i henholdsvis det europæiske charter for forskere og retningslinier for rekruttering af forskere i nationale strategier og programmer. Rådet opfordrer desuden medlemslandene til

at skabe opmærksomhed om principperne i de enkelte medlemslande, sætte mål for kvinders deltagelse i forskning - særligt et mål om 25 pct. kvinder i ledende forskerstillinger i 2010, medvirke til at skabe sammenhæng for mandlige og kvindelige forskeres arbejds- og privatliv, styrke kønsforskningen og kønsdimensionen i forskning og videreføre arbejde med fjernelse af barrierer for mobilitet mellem lande, sektorer og jobfunktioner.

Rådet opfordrer Kommissionen til fortsat at følge udviklingen i opfølgningen på charteret og retningslinierne for rekruttering, fortsætte forbedringen af kvindelige forskeres deltagelse i rammeprogrammet for forskning og udvikling, videreudvikle "Gender Watch" systemet. Desuden opfordres Kommissionen til at indarbejde principperne i charteret og retningslinierne i Fællesskabets programmer for forskning og fortsætte implementeringen og overvågningen af mobilitetsstrategien og de aktioner, der er baseret på meddelelsen om karrierer i samarbejde med Medlemslandene, kandidatlandene og de lande, der er associerede til rammeprogrammet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

3. Andre landes holdninger

Udkast til Rådskonklusioner blev præsenteret på Forskningsgruppens møde den 30. marts 2005. Samtlige lande tog undersøgelsesforbehold. Flere lande, herunder Danmark, kom med forslag til justering af teksten, herunder at man finder målsætningen om 25% kvinder i ledende forskerstillinger i 2010 for håndfast. På baggrund heraf vil Formandskabet udsende revideret udkast til konklusioner, som behandles på Forskningsgruppens møde den 6. april med henblik på behandling i Coreper den 8. april.

4. Europa-Parlamentets udtalelse

Der forventes ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Høring i Danmark

Udkast til Rådskonklusioner behandles af EF-Specialudvalget for forskning.

6. Foreløbig dansk holdning

a) Kommissionens arbejdsrapport Kvinder og Videnskab: Topkvalitet og innovation – Ligestilling i forskning

De øgede investeringer i forskning og udvikling, der er nødvendige hvis EU skal opfylde Barcelona-målsætningen, forudsætter, at antallet af kvalificerede forskere forøges substantielt. I den forbindelse vil det være nødvendigt i større omfang at tiltrække kvalificerede kvindelige forskere.

Særligt inden for de teknisk- og naturvidenskabelige fag, der er vigtige områder for Europas konkurrenceevne, er der behov for flere kvindelige forskere.

For at følge udviklingen i antallet af kvindelige forskere støtter Danmark, at der udarbejdes statistiske opgørelser, der beskriver udviklingen i antallet af kvindelige forskere inden for forskellige fagområder, institutioner og i det private erhvervsliv, i ansøgninger til forskningsråd og EU's forskningsprogrammer mv.

Danmark anbefaler, at opmærksomheden fastholdes på kvinders deltagelse i forskeruddannelse med henblik på at fremme initiativer, der kan motivere kvinder til at gennemføre en forskeruddannelse.

b) *Et europæisk charter for forskere og retningslinier for rekruttering af forskere*

Fra dansk side kan det konstateres, at Kommissionens anbefalinger – som landene på frivillig basis opfordres til at implementere – er holdt på et overordnet og ikke detaljeret niveau. Generelt har anbefalingerne en sådan almen karakter, at de allerede i høj grad vil være opfyldt i Danmark. For så vidt angår universiteter og andre offentligt finansierede forskningsinstitutioner, skønnes det ikke problematisk at leve op til anbefalingerne. For så vidt angår den private sektor, kan det imidlertid være vanskeligt at forpligte denne til den åbenhed ved ansættelser, som retningslinierne for rekruttering lægger op til.

c) *Udkast til Rådskonklusioner*

Fra dansk side hilses velkommen, at man gennem rådskonklusioner fastholder fokus på vigtigheden af menneskelige ressourcer, forskerkarrierer, kvinder i forskning og mobilitet.

Fra danske side vil vi arbejde for, at frivilligheden fremstår tydeligere i teksten, idet der må tages behørigt hensyn til national lovgivning, universiteternes, forskningsinstitutionernes og det private arbejdsmarkeds udstrakte ret til selv at bestemme. I samklang hermed vil vi fra dansk side arbejde for, at der ikke sættes et konkret kvantitativt mål for kvinders andel af ledende forskerstillinger.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

7. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

8. Nærhed og proportionalitet

Forslaget skønnes at være i overensstemmelse med principperne om nærhed og proportionalitet.

9. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.